

ANDERE WERELDEN

21 maart 1969

Goedenavond, vrienden.

Allereerst wil ik u er aan herinneren dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Denk zelf na, vorm u zelf een oordeel. Ik zou heden met u eens in willen gaan op enkele aspecten van het onderwerp:

ANDERE WERELDEN

Voor de mens is de grote moeilijkheid bij het denken over een andere wereld wel in de eerste plaats dat hij zich een dergelijke wereld altijd weer ergens voorstelt als een soort spiegelbeeld van zijn eigen wereld. De ruimtelijke verhoudingen die de mens kent, zijn voor die mens vast. Daarom stelt hij zich voor: mijn wereld is massief, een andere wereld kan daarnaast bestaan, maar niet daarin. Ik meen dat er menige reden te vinden is, om een dergelijk beeld als een soort volksbijgeloof te beschouwen. Wanneer wij nagaan hoe tussen de kleinste materiedeeltjes zelf reeds de verhoudingen liggen, kunnen wij stellen dat van de waarde 1 rond $1/1.000.000$ deel bestaat uit energie, werveling, of materie, terwijl de rest bestaat uit ruimte, door velden en spanningen eventueel doorkruist. Gaan wij uit van de totale structuur van uw wereld zoals u die kent, dan is de ruimtelijkheid, daarin aanwezig, nog aanmerkelijk meer in verhouding.

Wanneer wordt gesproken over een geest, dan stelt de mens zich steeds weer voor dat dit een wezen is dat in een andere wereld woont, bij voorkeur boven de wolken, of ergens onder de aarde, terwijl men zich niet realiseert dat een kwestie van polarisatie a.h.w. van de ruimte de mogelijkheid zou scheppen om in dezelfde ruimte naast uw eigen wereld miljoenen nieuwe andere werelden te laten bestaan. Dus: andere werelden hoeven niet noodzakelijk ook werkelijk andere plaatsen te betekenen. Dat is het eerste punt dat ik op deze avond wilde maken. Wanneer uw wereld in feite zo luchtig en fragiel is - ook al ziet hij er voor u anders uit - dan moeten wij aannemen dat andere werelden voor hun bewoners even concreet en vast zullen blijken te zijn als uw wereld voor u, zelfs al zijn het vanuit uw standpunt zeer vluchtige en bijna niet te benaderen werelden.

Er zijn nog enkele elementen die ik in mijn betoog graag zou willen invlechten:

Op aarde kent men een reeks invloeden die men eigenlijk moeilijk geheel zal kunnen definiëren. Zo zou ik bv. graag eens iemand willen horen vertellen wat zwaartekracht nu eigenlijk in wezen is. En zo er iemand is die meent dit te weten, zegt u mij dan ook even wat tijd nu eigenlijk in wezen is. Dat zijn dingen, waarmee je rekest, die deel zijn van je bestaan en die toch eigenlijk allerhande mogelijkheden inhouden, waarover een mens zelden of nooit nadenkt. Laat ons nu stellen dat tijd bv. voor u een concept is, dat op waarneming berust. Tijd betekent voor u: opeenvolging van ogenblikken van besef. Liggen er tussen twee momenten van besef misschien jaren waarin u niets beseft, dan zult u de opeenvolging toch als een aaneensluitende flux van tijd ervaren en zo komen tot het stellen van een algehele continuïteit in uw bestaan. Dit betekent dat ook door een verschuiving in de tijd, zelfs al zou dit in uw maten misschien een duizendste of honderdste seconde zijn, andere werelden zouden kunnen bestaan met een andere periodiciteit van besef. Zeker is, dat elke pauze tussen de ogenblikken van besef reeds voldoende is om vele fenomenen, zelfs van eigen wereld, voor u moeilijk of geheel onkenbaar te maken.

Dan is er nog de vraag, of de tijd wel een concrete waarde is. Ik weet dat de tijd voor u, op uw wereld, een concrete en gelijkblijvende waarde is. Maar is tijd te zien als een zelfstandige waarde, of het is bijvoorbeeld het kenbaar worden van een functie van beweging in ruimte?

Is het misschien een functie van spanning in de ruimte, of het gevolg van spanningen tussen uw wereld en andere hemellichamen? Ik wil daarop nu niet verder ingaan, omdat anders het betoog te technisch zou worden. Maar met dit alles hoop ik u toch duidelijk gemaakt te hebben dat andere werelden kunnen bestaan zelfs in bv. kleine verschillen van een tijdsbesef, dat alle werkingen die u als vaststaand pleegt aan te nemen, ergens hiaten kunnen vertonen, daar u bij uw constatering - althans voor een zeer groot deel - op uw zintuigen bent aangewezen.

Nu kunt u zeggen: wij hebben apparaturen ontwikkeld die veel beter zijn dan onze eigen zintuigen, die veel sneller kunnen reageren en misschien zelfs veel sneller kunnen 'denken'. Mijn antwoord op deze stelling zou luiden: Wanneer het gaat om waarnemingen, is het nog altijd de vraag of de waarneming door het apparaat wel kenbaar kan worden gemaakt, omdat het geheel door u is afgeregeld volgens de door u gekende normen. En wanneer het bv. zou gaan over een cybernetisch brein - er kunnen reeds breinen gemaakt worden die in 1/1.000.000 seconde een denkhandeling kunnen verrichten - blijft nog altijd de vraag of, zelfs wanneer waarneming hier mogelijk is, de aan het brein ingelegde referentiestof - het geheugen - termen bevat, waardoor die eventuele waarnemingen kenbaar kunnen worden gemaakt of anders dan als een schijnbare malfunctie kunnen worden weergegeven.

En wanneer je nog verder wilt gaan, kun je wel stellen dat er zeker buiten de mogelijkheden van uw instrumenten nog onnoemelijk veel kan liggen. Uw indeling van de scala van trillingen bv. is gebaseerd op uw eigen ervaringen. De indeling is logisch, maar alleen wanneer men daarbij uitgaat van een wereldervaring, zoals uzelf die hebt. Ook dit betekent dat in die voor u geldende scala van waarden veel verborgen kan liggen, wat u niet kent, of zelfs waarden verborgen kunnen zijn die u eenvoudig niet kunt beseffen. En hiermee heb ik, naar ik meen, wel duidelijk gemaakt dat andere werelden kunnen bestaan, ja, dat het zelfs waarschijnlijk is dat zij zullen bestaan, gezien de vele mogelijkheden tot het bestaan daarvan, en wij moeten van die waarschijnlijkheid uitgaan. Het is natuurlijk aardig tegen u te zeggen: dat moet je maar geloven. Maar geloof is uiteindelijk ook een uitgaan van een waarschijnlijkheid of zelfs een onwaarschijnlijkheid die voeren kan tot een mogelijke zelfrechtvaardiging, enz. Daarom stel ik slechts dat het bestaan van andere werelden tenminste een logisch afleidbare waarschijnlijkheid is.

Laat ons nu zien wat wij over die werelden nog meer te zeggen hebben.

Elke wereld zal energie moeten bezitten. In elke wereld is een reeks van verschillende potentialen nodig - of dit nu refractie-potentialen zijn of andere - om tot een kenbare wereld te komen. Een kenbare wereld veronderstelt verschillen en tegenstellingen. Wanneer wij aannemen dat al die tegenstellingen in hun kenbaar worden, en mogelijk zelfs als basis een vorm van energie betekenen, dan moeten wij ook aannemen dat verschillen van energie en energiegehalte in alle werelden op zullen treden. Wanneer wij aannemen dat het menselijk leven alleen zuiver materieel is - en niets belet ons dit voor een ogenblik te doen, nietwaar - dan zullen wij toe moeten geven dat in de celfunctie en in het geheel van het lichaam allerhande vreemde werkingen optreden die we weer het best als potentiaalverschillen of spanningen kunnen vertalen. De zenuwsynaps is in feite een soort elektrische prikkel die in een neuron een knijpwerking tot stand brengt welke via de celkraag op een volgend neuron kan worden overgebracht, waar dan dezelfde reactie kan worden herhaald. Een neuron of zenuwcel is dus een soort knijpkat van het lichaam: wanneer je erin knijpt, of daarin een soort kramp ontstaat, geeft hij energie af en daardoor kan hij een 'boodschap' verder doorgeven.

Het leven, dat je kent, bestaat dus eigenlijk ook voor jezelf uit energie. Kenvermogen en hersendenken komen voor een groot deel voort uit verschillen in doorlaatbaarheid voor bepaalde pulsen van de hersencellen, waarin op deze wijze herinneringen en vergelijkingsspatronen kunnen worden vastgelegd. Op deze wijze kunnen ook denksporen ontstaan, die bijna alle prikkels naar een enkele reeks van vergelijkingscellen voeren. Hierdoor kunnen psychosen, neurosen e.d. ontstaan.

Ik meen dat het redelijk is - althans niet onredelijk genoemd kan worden - wanneer ik stel: leven is energie, die in staat is relaties tot andere vormen van energie te constateren.

Indien u dit niet met mij eens bent, mag u dat zeggen. Indien ik voor u te hoog of te ver grijp, geldt hetzelfde.

Ik stel: alles, wat ik omtrent mogelijke andere werelden reeds naar voren bracht, zal ook moeten gelden voor wezens die in die andere werelden kunnen leven.

Maar dan zijn die wezens ergens ook energie. En energie kan, naar ik meen, beter dan zuivere erkenning of waarneming van de ene wereld naar de andere overgebracht worden. Transformatie van energie zonder feitelijke beroering van geleiders is, zoals u weet, mogelijk. Wij kunnen dus denken aan het zich voordoen van inductieverschijnselen tussen werelden onder bepaalde omstandigheden. Wanneer dan twee werelden dicht naast elkaar liggen zullen zij van elkaar wel niets zien en van elkaar wel weinig of niets te weten kunnen komen, maar het leven in die werelden zal zich ergens bewust kunnen worden van werkingen in de andere wereld, of zelfs van wezens in de andere wereld: leven is energie en waar energie stroomt zijn inducties mogelijk.

Je zou dan bv. kunnen beweren: wanneer uw wereld in contact komt met andere werelden, ontstaan als gevolg daarvan bij u onredelijke denkbeelden - denkbeelden dus, die niet onmiddellijk redelijk en logisch kunnen worden verklaard uit het bestaande. Daarnaast zullen vele gevoelens ontstaan die geen kenbare reden hebben en dus ook niet redelijk verklaarbaar zijn. Indien hetgeen ik nu stelde juist is, blijkt uit de feiten wel dat een communicatie tussen uw wereld en andere werelden in wezen steeds bestaat en bestaan heeft. Waarmee ik wederom een punt tracht te maken: tussen uw wereld en andere werelden bestaat reeds nu een vorm van communicatie - zij het onbewust - en op grond daarvan moet worden aangenomen dat ook een bewustere vorm van communicatie op de duur mogelijk moet zijn.

Wat wij echter nog niet hebben benaderd, is de vorm die een dergelijke communicatie aan zou moeten nemen. Zeker is reeds, dat wij, gezien de genoemde mogelijkheden op bepaalde eigenaardige verschijnselen kunnen rekenen. Een inductie vanuit een andere wereld zal in de meeste gevallen zo zwak zijn, dat zij zich zal gedragen als een parasitair verschijnseltje t.a.v. de werkingen van uw eigen wereld en de reacties die u daarop ondergaat. Het zou dus, om de inductie meer kenbaar te maken, noodzakelijk zijn ofwel in het eigen ik een betere afstemming op het vlak van de inductie te bereiken, dan wel om het waakbewustzijn uit te schakelen en zo de gevoeligheid voor prikkels van buitenaf zodanig op voeren, dat een moment bereikt wordt dat hetgeen eens alleen als een kleine en bijna parasitaire stroom in ons werkzaam was, door afwezigheid van overheersende indrukken, tot zijn recht kan komen. Wanneer een zwak signaal duidelijk moet worden opgevangen, kan men dit immers ook bereiken door het uitschakelen van alle vergelijkbaar sterkere andere invloeden.

Ja, dat klinkt alles nogal technisch. Onder u zijn er, die zich afvragen of dit nu hoog geestelijk kan zijn. Maar het is esoterie, zo vreemd als u dit misschien lijkt. Vele mensen maken van esoterie - vergeef mij, ik wil niemand beledigen - een soort hoogdravend gezwam, waarin vele veronderstellingen worden geopperd, maar men in feite alleen uitgaat van het eigen ik. Vanuit het wereldbesef van de mens beschouwd is dit absoluut onredelijk. Want elke mens is voor zichzelf eigenlijk het brandpunt van het heelal. Hij interpreteert immers alles altijd vanuit zichzelf, hij ervaart in zichzelf vanuit de wereld. Het gehele bestaan is voor de mens een wisselwerking, waarbij hijzelf centraal staat.

Wanneer wij nu in de esoterie alleen zouden gaan spreken vanuit onze eigen gevoelens, zouden wij misschien terecht kunnen komen in een wereldje waarin alleen nog bepaalde herinneringen en potentialen van het eigen Ik een rol spelen. Maar wanneer wij willen spreken over andere werelden - en dat doet toch ook de esotericus die tot een hoger bewustzijn, dus het besef van een andere dan de nu gekende wereld wil stijgen - dan moeten wij, naar ik meen, mede uitgaan van de verschijnselen, zoals die in uw wereld redelijk kunnen worden beredeneerd of gekend zijn. Ik wil hierbij opmerken dat geen enkele van de stellingen die ik tot nu toe heb aangevoerd, geheel in strijd is met de kennis die men op het ogenblik op aarde heeft, al wijkt de interpretatie van deze kennis misschien wat van het gangbare af.

Ik wil verder opmerken dat in bepaalde vormen van mathematica men reeds andere werelden - beter gezegd andere vormen van energetische omstandigheden - veronderstelt, om daardoor te kunnen komen tot een verklaring van verschijnselen van uw eigen wereld. Hetgeen ik gezegd heb lijkt mij dan ook volkomen redelijk en wanneer ik esoterisch wil gaan denken, zal ik rekening moeten houden met al hetgeen omtrent die andere werelden beseft of verondersteld kan worden op grond van de feiten van de eigen wereld.

Tegen deze achtergrond dan stel ik de vraag: wat is de mogelijke inductiewerking van andere werelden en hoe komt zij voor mij tot stand, en vooral ook: wat betekent dit voor mij? Het is heel aardig om te verklaren dat een andere wereld invloed op uw wereld heeft. Wij zouden zelfs kunnen zeggen dat dit of dat in uw wereld voorkomende vreemde verschijnsel door een andere wereld tot stand wordt gebracht - en misschien zou zo iets nog te bewijzen zijn ook. Maar wat heb je aan een dergelijke kennis, wanneer je niet weet wat je er mee moet doen? Want de esoterie is, zoals alle geestelijke wetenschappen, volgens mij iets waarmee je toch in de eerste plaats zelf zult moeten kunnen werken. Daarom ga ik nu een reeks stellingen verkondigen die niet zo algemeen bekend, aanvaard, of zelfs maar bewijsbaar zijn als het voorgaande, maar die toch wel eens nuttig zouden kunnen zijn bij een benadering van andere werelden of door andere werelden.

In de eerste plaats: het eigen ik van de mens is niet zo definitief afgesteld en geregeld op de eigen wereld, als men dit wel veronderstelt. De mens kan zijn eigen bewustzijn aanmerkelijk veranderen, dit blijkt o.m. uit de door hem wel getoonde mogelijkheid eigen waarneming te veranderen. Wanneer de mens dit innerlijk kan doen, zal hij beschikken over verschillende gevoeligheden of mogelijkheden tot het ontwikkelen van gevoeligheid in zichzelf, die hij - neem mij niet kwalijk - toch zou moeten leren zelf naar wens in te schakelen. Er blijkt dat dit inschakelen in de meeste gevallen onbewust gebeurt. Mensen die in een mystieke verrukking verkeren, hebben kennelijk een geheel andere toestand van bewustzijn ingeschakeld. Of die toestand geheel reëel door hen zal kunnen worden weergegeven, is iets waarover wij kunnen strijden doordat er iets optreedt dat niet geheel tot eigen wereld behoort. Dat dit als werkelijk wordt ervaren en inwerkingen kan hebben, die in eigen wereld tot kenbare feiten worden, meen ik toch wel als bewezen te moeten beschouwen.

Dan stel ik verder: wanneer dit voor de mysticus mogelijk is en iets dergelijks bereikt kan worden door een somnambule - iemand die in een hypnotische trance of slaap wordt getracht - zo moet dit ook mogelijk zijn voor de gewone mens. Maar hoe stem ik mij af op een andere wereld? Wat is hetgeen die andere wereld voor mij kenbaar maakt? Wanneer wij als mens of geest nu een soort radiotoestel zouden zijn, zou het eenvoudig genoeg zijn: een draai aan de knop en je vindt wel een station, dat je bevalt. In de praktijk liggen de dingen wel enigszins anders. Het blijkt, dat de hersenen en daarmee de gevoeligheid van de persoon zelf sterk kunnen worden beïnvloed door: a. stemmingen - waarbij de gedachtencombinaties door zekere emoties worden veranderd die optreden als een soort afstemmechanisme. b. door het werken met bepaalde denkbeelden is het mogelijk in zich gevoelens te wekken, waarmee men dus bewust een andere stemming en daarmee een wijziging in denkreactie kan wekken.

Nu zijn de oudste technieken die men bereikt om onder meer ook andere werelden te bereiken: vormen van concentratie, contemplatie en vormen van roes. Ik stel: wanneer ik een willekeurig denkbeeld noem en mij daarop zodanig concentreer, dat mijn hele denken daardoor beheerst wordt, zal een afstemming van het denken tot stand zijn gekomen. Deze gaat verder dan men gemeenlijk veronderstelt, want zij zal voor een deel zelfs de onbewuste impulsen die vanuit de kleine hersenen komen, mede gaan reguleren en daardoor de gehele evenwichtstoestand van het lichaam, zelfs middels verandering van de klierafscheidingen - gaan beïnvloeden. Wanneer ik zo iets doe, schep ik een afstemming van het zenuwstelsel. Maar bij een afstemming van het zenuwstelsel op een bepaalde golflengte, zal inductie door daarmee verwante golflengten, ook vanuit andere werelden, voor het ego veel sterker mogelijk zijn geworden. Dit is maar een eenvoudig beeld van de werkelijke mogelijkheden.

Ik kan nu echter stellen - al geef ik toe dat dit niet geheel bewijsbaar is - door een bewust kiezen van een eenzijdige gedachtegang is het mogelijk bepaalde inwerkingen van buitenaf sterker te ontvangen. Deze zullen dan kenbaar worden als een modulatie op het oorspronkelijke gedachtenpatroon.

Tussen haakjes: wanneer ik u ga vervelen, mag u het zeggen. Dan verander ik mijn betoogtrant wel. Maar ik wilde u nu eens met bepaalde dingen van z.g. geestelijke aard op een wat andere wijze confronteren.

Ik vervolg nu mijn gedachtegang: Een modulatie van het door mijzelf opgewekte gedachtenpatroon van buitenaf zal voeren tot door mij niet gewilde, verwachte of te beheersen wijzigingen in het gedachtenbeeld. De werkelijk ontvangen impuls zal dan het verschil zijn tussen het oorspronkelijke door mij gevormde denkbeeld en het uiteindelijke, door mij dus niet meer geheel zelf gevormde en beheerste gedachtenbeeld. Dat verschil kan soms zeer belangrijk zijn. Wanneer ik aanneem dat menselijke functies, althans bewustzijnsfuncties, tussen de verschillende werelden kunnen worden overgebracht, omdat het bewustzijn in verschillende werelden wel geheel andere waarden kan kennen, maar in zijn functioneren in de meeste werelden toch wel vergelijkbaar of zelfs ongeveer gelijk zal zijn, mag ik ook aannemen dat de ontstane wijziging - en dus niet het uiteindelijk ontstane gedachtenbeeld - de weergave vormt van iets, wat uit een andere wereld tot mij komt.

Voor een mens is het beroerde nu dat hij, zolang hij zelf naar een andere wereld zendt, daarvan eigenlijk niets bemerkt. Hij zal eerst iets kunnen bemerken van contact, zodra hij begint te ontvangen. De esotericus, die zich concentreert, gaat uit van een bepaald denkbeeld, een filosofisch beeld bv., een alchemistisch beeld of iets anders. Wanneer hij zich daarop voldoende concentreert, verandert er iets in het beeld. Indien u in staat bent deze verandering op te merken, moet je niet stellen: ik heb een openbaring gekregen, maar het verschil duidt aan wat ik uit de andere wereld ontvang.

Voorbeeld: Concentratie op een alchemist bij een lege kroes, op het punt een opus - werk - te beginnen. Het beeld verandert, men ziet een explosie of een vuurgloed in de pot. Dan is het effect: energietoevoer - bij de gloed - of zelfs een onverwacht grote energie die met de voorstelling verbonden wordt. Dan ligt in het beeld dus een toevoeging van energie, die voor mij de mogelijkheid aanduidt zelf energie te verkrijgen. In het beeld is de associatie: gloed of explosie. Maar voor de mens die de werking niet alleen met de hersenen maar eigenlijk met geheel zijn wezen, althans met zijn zenuwstelsel, ontvangt, zou dit moeten inhouden: ontvangen van kracht. Dit kan een schok betekenen, wanneer men dit niet kan verwerken, maar het zou ook kunnen betekenen dat de kracht wel verwerkt wordt en zo het eigen zenuwstelsel meer dan normaal wordt opgeladen, zodat daaruit bv. een versnelling t.a.v. de norm van de eigen reflexen geboren kan worden.

Andere voorbeelden zijn denkbaar. Houdt men zich aan het verschil, dan zal men zich verder moeten gaan realiseren: elk beeld, dat ik van een andere wereld krijg, zal eigenlijk een beeld zijn van mijn eigen wereld, maar met één verschil: de waarde van een andere wereld dan de door mij op aarde erkende kan slechts worden uitgedrukt in het verschil tussen het voor mij normale wereldbeeld en het beeld dat nu in mij ontstaat, hoe fantastisch dit ook moge zijn. Het beeld dat ontstaat, is fantasie, een samenvoegen van in mij bestaande herinneringen. Maar het verschil tussen de beelden is feitelijk waar, ook in mijn eigen wereld, daar het de eigenschappen van die andere wereld aangeeft, zoals ik deze in mijn eigen wereld onderga.

Wanneer men zo de werkelijke invloed leert erkennen, zal men ook kunnen leren daarmee in eigen wereld te werken. Men zal dan na enige praktijk van mediteren en overwegen van denkbeelden, of zelfs het volbrengen van bepaalde mystieke riten, zover komen, dat men bepaalde mogelijkheden om zichzelf af te stemmen - vaak zelfs 10 à 12 - vindt. Menige esotericus gaat zover dat hij stelt: de werkingen en veranderingen van beelden die ik erken, zijn werkingen van bepaalde sferen, bepaalde geestelijke waarden.

Ik meen echter dat men dit nooit met zekerheid zal kunnen zeggen: Dit zijn associaties, die me aan de ervaringen verbindt, geen feiten. Maar de functie die zo iets voor je heeft is wel degelijk te bepalen als bijvoorbeeld: afstemming: a. geeft mij meer kracht, afstemming, b. geeft mij versnelde reactiemogelijkheid, c. geeft mij een aanvoelen van mogelijkheden, of het aanvoelen van bepaalde menselijke waarden, doorzicht in zaken enz. Volgens mij zou de esoterie dan ook niet gebruikt moeten worden, zoals helaas te vaak gebeurt, om in een soepje van zelfverheerlijking weg te sudderen, goed verpakt als werelderkenning, maar beseft moeten worden als een gebruikswaarde in het leven. Men zou werkelijk moeten zeggen: In de esoterie vind ik gebruikswaarden. Ik leer mijn wezen beter, vollediger gebruiken, doordat ik mijn relatie met het andere - i.c. andere werelden - beter leer beseffen.

Het is voor een mens misschien vervelend met het onbekende te moeten werken. Ik kan mij dit wel voorstellen. Wanneer je denkt over wezens van andere werelden zal je als mens bv. denken aan zeer goede wezens, die je je dan voorstelt als een soort engeltjes met lange blonde haren en waarschijnlijk met gewaden, zoals men zich die uit heilige beelden of Romeinse krachtfilms als Spartacus herinnert. En wanneer de krachten lelijk moeten zijn, worden het opeens uit hun krachten gegroeide inktvissen, spinnen of analogieën met andere dingen die men griezellig vindt. Dergelijke voorstellingen zijn echter, dat zal men nooit mogen vergeten, associatief. Zij hebben dus niets met enige werkelijkheid van vorm of wezen te maken.

De enige werkelijkheid, die men op aarde hieromtrent zou kunnen erkennen is de in eigen wereld kenbare invloed. Men kan hieraan conclusies verbinden als: deze invloed is voor mij onaangenaam, ik kan deze niet goed verdragen of verwerken. Dan kan ik zelf de juiste afstemming kennelijk niet vinden. In plaats van het verkrijgen van een juist besef of weergave is de beroering een soort heterodyne invloed die mijn gevoelsleven in beroering brengt en mij verwart. Dus is mijn afstemming verkeerd, want deze wereld is kennelijk voor mij niet aanvaardbaar en contact met die wereld is dan ook voor mij niet bestemd! Maar je mag nooit daaraan verbinden: dus is die wereld ook slecht. Want dat weet je niet. Je kent je eigen reactie wel, maar niet de werkelijke reden daarvan. Deze kan evenzeer in jezelf gelegen zijn als in een andere wereld. Dan is de andere wereld of de reeks van onbekende andere werelden voor de mens een voortdurend aanwezige, maar een niet altijd geheel besepte mogelijkheid - zeker in eigen wezen - om tot een verdere ontplooiing van eigen wezen en vermogens te komen. Dit, ofschoon de rationalisatie omtrent de oorzaken, zoals de mens die voor zich denkt te kennen, niet noodzakelijkerwijze juist, ja, zelfs maar bij benadering juist zal kunnen zijn.

Nu ik dit heb gesteld ga ik nog een punt noemen. Daarna zal ik eerst u de gelegenheid geven aan het woord te komen.

Wanneer andere werelden op uw wereld een dergelijke invloed hebben, moet ook uw wereld op die andere wereld invloed hebben. En de invloed van de ene wereld op de andere zal toenemen, naarmate de energie van een der werelden t.a.v. de andere wereld hoger staat. Hoe groter de intensiteit van leven en energie in een bepaalde wereld, hoe groter de invloed op uw wereld zal zijn. Daarom moeten wij verder nog stellen: De andere werelden zullen niet allen een gelijkelijke invloed en gelijke vorm van energie bezitten. Sommige van deze werelden zijn misschien bijna tot entropie gekomen, anderen zijn pas in het eerste moment van explosie, van ontstaan. Deze verschillen kunnen wij niet constateren, maar wij weten dat zij moeten bestaan. Dan kunnen wij zeggen: alle werelden die met ons in een ongeveer gelijk stadium van kracht en ontwikkeling verkeren, zullen het best door ons begrepen kunnen worden.

Sferen - dit zouden dus werelden moeten zijn - kunnen verhoudingen van energie en bewustzijn kennen die zeer dicht bij uw eigen wereld liggen. Spreekt u over zeer hoge of zeer lage sferen, dan bedoelt u kennelijk daarmee andere werelden die in potentiaal en/of bewustzijn zeer sterk van uw eigen wereld verschillen.

Waaruit mijn slotconclusie volgt: wij kunnen deze werelden nooit kennen, maar wij kunnen die werelden wel groeperen voor onszelf, volgens de energieën waarmee zij voor ons in de eigen wereld kenbaar worden. De best bruikbare rangschikking zal echter moeten uitgaan van de mogelijkheden die voor ons in de energieën van die andere werelden gelegen zijn.

Zo dadelijk zal ik misschien nog meer praktische punten aanstippen, maar nu wil ik allereerst weten of u mij hebt kunnen volgen, of er volgens u tegenspraken schuilen in het gestelde enz.

Vraag: U sprak van atropie?

Antwoord: Neen. Van e.n.-tropie, entropie, een toestand van rust of balans, waarbij alle krachten langzaamaan gelijk zijn geworden en alle uitwisseling van krachten - en daarmee ook alle verschijnselen, eveneens langzaamaan ophoudt.

Vraag: Worden de sferen die weinig energieverschil vertonen, als eigen sferen van de aarde beschouwd?

Antwoord: Die worden niet als eigen sferen van de aarde beschouwd, maar door de mens als praktisch gelijk en daardoor meer begrijpelijk ervaren. Een wereld die dicht bij de uwe ligt qua ontwikkeling en energie zal dus haar gedachtenbeelden gemakkelijker in uw wereld over kunnen brengen. De wezens daarin zullen zelfs vaak in een vergelijkbaar stadium van ontwikkeling verkeren. Maar juist hierdoor zal zij qua energie weinig van uw wereld verschillen, zodat de overdracht moeizamer worden zal naarmate de mogelijkheid tot meer volledig begrip van het ontvangene groter wordt. Is het energieverschil zeer groot, dan zal de toestand waarin die andere wereld verkeert, aanmerkelijk van de uwe verschillen. Dit maakt een overdracht van begrippen moeilijk, doch aan de andere kant is hierdoor de mogelijkheid om middels inductie vanuit die wereld beïnvloedingen op uw wereld te bezien veel groter geworden.

Vraag: Moet ik mij de verschillen nu als kwantitatief of als kwalitatief voorstellen bij hogere en lagere werelden?

Antwoord: Ik meen dat u dit niet kwantitatief kunt voorstellen, daar spanningen nu eenmaal kwalitatief worden uitgedrukt. Tenzij u natuurlijk bereid bent bv. een volt als aanduiding van kwantiteit aan te nemen. Volgens mij is een ampère wel duidelijk kwantitatief. Ik kan dus stroom kwantitatief meten, maar de bestaande spanning meen ik als kwalitatief te moeten beschouwen.

Vraag: Spelen entiteiten daarbij ook geen rol? In de wereld grote A is een entiteit kleine a. In wereld kleine b is een entiteit grote B. Kan kleine a nu grote B beïnvloeden - en bewust?

Antwoord: Wanneer u stelt dat wereld A een hoger gemiddeld potentiaal heeft dan B, zal ook kleine a in dit opzicht sterker zijn dan grote B. Grote B kan bewuster zijn en meer geestelijke vermogens bezitten, maar al kan hij misschien eenvoudiger en juister zich afstemmen op een andere wereld, kleine a zal altijd gemakkelijker met zijn invloed binnen kunnen dringen in de wereld van kleine b - en dus grote B beïnvloeden - dan wereld B in de wereld A door kan dringen en dus de entiteit kleine a beïnvloeden.

Vraag: Bestaat een dergelijk verlangen inderdaad?

Antwoord: Dat hangt geheel af van de betrokken entiteiten. De werelden bepalen de mogelijkheid, de entiteiten met hun wensen en eventuele onbewuste factoren bepalen de aard van de beïnvloeding.

Vraag: Bedoelt u, dat de werelden die 'dichtbij' zijn elkander eventueel doordringen.

Antwoord: Doordringing van alle werelden t.a.v. elkander, mits u daarmee bedoelt: gelijktijdig op dezelfde plaats en tijd aanwezig, is voor alle werelden mogelijk, zowel voor de hogere, lagere als gelijke werelden.

In mijn inleiding, probeerde ik u reeds duidelijk te maken dat men theoretisch miljoenen werelden kan situeren in dezelfde ruimte waarin uw materie aanwezig is, dus dat de wereld en omgeving waarin u leeft, deel uit kunnen maken van dezelfde ruimte waarin andere werelden bestaan, zonder dat de materie en structuur van uw milieu voor die andere werelden ook maar waarneembaar of klaarblijkelijk aanwezig hoeven te zijn. Dit alles mits de polarisatie van de structuur van die andere werelden anders is dan die van uw wereld.

Reactie: Dit is geloof ik, zoiets als het probleem, waarover men in 1100 nadacht: hoeveel engelen op de punt van een naald kunnen dansen.

Antwoord: Het antwoord op dit vraagstuk zou tenminste moeten luiden, dat de materiële structuur van de punt van een naald nooit zonder meer ruimtelijk bepalend kan zijn voor bewoners van een andere wereld, zodat het moeilijk is, een engel in uw eigen wereld enige ruimtelijk bepaalde grootheid toe te kennen. De vraag op zichzelf wordt hierdoor onzinnig, daar zij een optelling van ongelijke waarden schijnt af te willen dwingen. Elke argumentatie daarover is tevoren reeds nietig, wanneer men van een vergelijkbaarheid van waarden van uw wereld en de niet gekende waarheden en omstandigheden van een andere wereld, zelfs wanneer men die de hemel noemt, uitgaat.

Vraag: Is de beïnvloeding tussen werelden van verschillend potentiaal bewust, of is zij altijd aanwezig?

Antwoord: Zij is altijd aanwezig, maar kan bewust gericht en gebruikt worden. Vergelijk: ik kan een radiozender hebben die een permanente draaggolf heeft. Misschien is die draaggolf wel te ontdekken, maar buiten het bewijs dat er ergens een zender is, zegt zij niets. Op het ogenblik, dat ik daarop een modulatie aanbreng, geeft zij een boodschap die bewust ontvangen kan worden en niet slechts kan worden geconstateerd ergens te bestaan.

Vraag: Zijn er ook wachtersverschijnselen tussen deze verschillende werelden?

Antwoord: Bedoelt u douane of zoiets? Wij kijken wel ver af van het onderwerp, maar ik zal uw vraag toch maar beantwoorden.

Wachters zijn eenvoudig de reactie van het Ik op andere waarden en andere potentialen van een wereld, waarin dit Ik zich tijdelijk wil gaan bewegen, of waarvan het zich tijdelijk bewust wordt. Nu is het zo dat dergelijke werelden door de mens behoren tot het onbekende, dat altijd weer in de mens een oerangst wekt. Het zal duidelijk zijn dat het absoluut onbekende, dus ook de absolute oerangst kan wekken. De oerangst heeft voor de mens over het algemeen vorm gekregen in bepaalde herinneringen aan gebeurtenissen, in bepaalde associaties, zodat een vormbeeld ontstaat als reactie op het onbekende, dat in wezen alleen in de mens zelf bestaat. Dit is het, wat men de wachter aan de poort pleegt te noemen.

Wanneer wij deze wachter - die in zich alleen maar in het Ik bestaat en daarin zelfs in feite slechts een vormloze begrenzing is van eigen angsten, terwijl zij gewekt wordt door te grote verschillen in potentiaal e.d. bezien - heeft zij natuurlijk voor eenieder wel vorm. Zodra wij haar echter niet vrezen, blijft enkel de instinctieve reactie bestaan. In dat geval zal men de aanwezigheid van de wachter nog wel constateren, maar zij heeft geen invloed meer op het gedrag van het ik en kan de redelijke wilsuitoefening niet meer verstoren. In deze zin bestaan er dus wel wachters.

Vraag: Is het met de huidige technische middelen mogelijk een apparaat te construeren, waarmee die inducties uit andere werelden kunnen worden aangetoond? Zou men contact op kunnen nemen?

Antwoord: Op het ogenblik zal dit nog moeilijk zijn, daar - naar ik meen - de mens nog niet beschikt over versterkers met een versterkingsfactor van zeg 10.000.000 zonder dat daarbij een te sterke ruis en andere storende factoren overheersend op gaan treden. Maar wanneer men verder gaat met het ontwikkelen van de apparaturen van radiotelescopen, zoals men het nu reeds doet, zal men op een gegeven ogenblik wel komen tot een afstemmingsmogelijkheid en een ruisarme versterking, waardoor het bestaan van draaggolven in bepaalde gebieden aangetoond zou kunnen worden en modulaties daarop dus ook kenbaar worden. Deze ontwikkeling lijkt mij op de duur zelfs onvermijdelijk. Of daarmee ook communicatie mogelijk wordt, betwijfel ik echter.

Vraag: Zal een dergelijke draaggolf dan van een verwijderd stelsel komen?

Antwoord: Dat niet, maar de ontvangen draaggolven zullen natuurlijk allereerst in deze zin worden geïnterpreteerd. Want de mens interpreteert feiten nu eenmaal niet volgens de feitelijke constatering, maar volgens de in hem bestaande veronderstellingen, die voor hem een verklaring van de feiten vormen. Hij past dus zijn vaststellingen, zeker in het begin allereerst aan, aan de in hem reeds bestaande vermoedens of verklaringen - niet omgekeerd.

Vraag: Kunt u ook zeggen, op welk niveau van hoog of laag onze wereld staat?

Antwoord: Wij moeten dan eerst een schaal van vergelijking stellen. Ik neem een ruwe en eenvoudige van tien punten tellende van hoog 10 naar laag 1. Uw eigen wereld staat dan op deze schaal qua ruwe energie rond de 6, maar de gerichte uitstralingsmogelijkheid - zo u wilt menselijk bewustzijn in werking - staat dan ongeveer rond de 3. De hoge energie van uw eigen wereld is te danken aan het feit, dat zij rond een instabiele ster zweeft, plus het feit dat zij in zich nog redelijk actief is en in eigen veld zo zeker overschot aan energie - vooral kenbaar aan de grenzen van de atmosfeer - bezit.

Rekent men onbewuste overdrachten mee, dan zal de werking van uw wereld dus rond de helft van de schaal staan. De eigenlijke energie is iets hoger. Het vermogen tot bewust vormen en eventueel richten van de mens t.a.v. deze energie ligt echter nogal beneden de norm, omdat de mens kennelijk wel de manipulatie van krachten buiten zichzelf heeft leren beheersen, maar nog niet heeft geleerd zich met de manipulatie van kracht te integreren, zodat hij a.h.w. innerlijk - met eigen wezen dus - een deel van de manipulatie van krachten kan overnemen.

Om dit eenvoudiger voor u te maken: wanneer u dus verder gevorderd zou zijn in de beheersing van uw eigen energieën en daarbij ongeveer het gelijke peil bereikt zou hebben van uw vermogen tot technische manipulatie van krachten buiten u, zou u het merendeel van de machines die met energie werken, door uw gedachten kunnen beheersen. U zou bv. geen schakelaars meer nodig hebben om ze te bedienen. Dat lijkt misschien onvoordelig, omdat het vele moeilijkheden op de arbeidsmarkt en zo zou veroorzaken, die men nu vreest, verwerpt, maar ik meen dat men dan bewust genoeg zou zijn om ook deze problemen op te kunnen lossen.

En nu een stukje dat ik u nog even voor wil leggen. Wij hebben dit alles nu wel gesteld en het klinkt alles zeer technisch, maar wij kunnen naar ik meen, de zaak toch wel enigszins herleiden tot eenvoudiger beelden. Wat overblijft is eigenlijk geen regel en geen verklaring, maar kan misschien toch bruikbaar zijn. Ik geef nu enkele vereenvoudigde stellingen weer:

Alle variaties in mijn eigen denken die bij een door mijzelf gericht denkbeeld optreden, worden geïnduceerd.

Elke inductie die door mij niet redelijk of logisch verklaard kan worden, kan en mag ik voorlopig beschouwen als het gevolg van een beïnvloeding door andere werelden, althans van mij onbekende invloeden.

Daar het verschil tussen oorspronkelijk beeld en het tot stand komende beeld de aanduiding vormt van de feitelijke inductie, zal ik elke poging om met die kracht te werken, of daarvan iets meer te ervaren, niet mogen baseren op mijn zelf gesteld oorspronkelijk denkbeeld, maar op het door mij innerlijk ervaren en het geconstateerde en spontaan, onverklaarbaar optredende verschil tussen de eerste voorstelling en de bereikte eindvorm daarvan.

Wanneer ik dit verschil kan uitdrukken in actie - beweging - dan wel in structuurverandering - bv. een rechthoek wordt een driehoek - zal ik mij te binnen moeten brengen wat de reactie of verandering voor mij in feite betekent.

Heb ik mijn eigen associatie daarbij gevonden, dan heb ik tevens iets gevonden dat mij met de andere wereld verbindt en waarschijnlijk zelfs met een bewustzijn in die andere wereld in contact zal brengen.

Een verdere, vereenvoudigde regel: Wanneer ik kracht nodig heb uit een andere wereld, is het niet belangrijk dat die kracht mij ook in een bepaalde vorm bereikt of gegeven wordt. Wel is belangrijk dat ik kracht ontvang. Ik zal deze immers zelf verder kunnen vormen en richten.

Het is juist wanneer men krachten uit een andere wereld wil ontvangen en in zich de mogelijkheid daartoe gevoelt, van belang, het doel, waarvoor men de krachten wenst te gebruiken, niet al te zeer te specificeren. Stel dus liever: wanneer ik de krachten eenmaal ontvangen heb, zal ik deze gebruiken voor een bepaald, algemeen aangegeven doel, dat deel kan uitmaken van de eigen instelling op de andere wereld.

Wanneer u bewustwording zoekt t.a.v. uzelf, zult u zich moeten realiseren dat een mens die zich van zichzelf bewust is, ongeveer zo reageert als een ui, die langzaam gepeld wordt: je verliest laag na laag. De vorm lijkt hetzelfde te blijven, zij wordt alleen iets intenser. Dit proces kan verder gaan tot je bijna niets meer overhoudt. Dit zoeken naar besef van eigen Ik, maar ook van beter contact met andere werelden, zal daarom gebaseerd moeten op het uitschakelen van die factoren die kennelijk alleen voor eigen wereld van betekenis zijn. Hierdoor krijgt men langzaam maar zeker een beeld van eigen Ik en het bestaan, dat een bewust en gericht contact met steeds meer andere werelden mogelijk maakt. Het contact met de andere wereld en de zo ontstane wisselwerking is overigens over het algemeen een juistere definitie van eigen Ik dan alle reactie op eigen wereld - waarover immers vele onjuiste voorstellingen in het Ik leven.

En dan een laatste punt: Ik heb nu heel erg technisch geredeneerd. Ik had het ook anders kunnen doen. Maar of ik nu technisch redeneer of niet, de werkingen blijven gelijk. Laat ons goed onthouden dat de rationalisatie van de mens heel verschillend kan zijn t.a.v. één en hetzelfde verschijnsel. Het verschijnsel is het belangrijke, niet de rationalisatie. Dit geldt zeker ook inzake van esoterie en occulte wetenschappen: naarmate ik beter in staat ben te begrijpen, wat het verschijnsel is, zal ik minder behoefte hebben aan de rationalisatie. Op het ogenblik dat u voor uzelf uitgebreide verklaringen moet gaan geven voor een fenomeen bewijst u daarmee dat u de werkelijkheid van dit fenomeen nog niet benaderen wilt en nog niet beseft hebt.

Wij kunnen een werkelijkheid aanvaarden, wanneer wij deze als zodanig zien. Zolang wij de werkelijkheid nog niet willen zien, zullen wij aan komen dragen met allerhande verhalen die ons bij het hanteren van die werkelijkheid eigenlijk niet verder helpen. Vereenvoudig daarom zoveel mogelijk uw denken. Tracht zoveel mogelijk rationalisaties terzijde te stellen. Een betoog als het mijne is enigszins rationaliserend. In je denken moet je vaak beginnen met rationaliseren, omdat je je eerst bewust moet worden van een mogelijkheid, vóór je een feit leert constateren. Maar zodra het feit eenmaal door u geconstateerd is, is de benadering van het feit voor u even waardeloos geworden als elke andere wijze van benaderen, het is alleen het feit dat telt. Ik hoop dat u ook daarmee rekening zult willen houden.

En nu meen ik, dat ik mijn bijdrage wel mag beëindigen. Ik heb het velen onder u nogal lastig gemaakt, dus die zullen nu wel behoefte hebben aan een pauze en een kopje koffie. En degenen die hierin hebben zitten zwelgen, vol genoeg, hebben misschien wel enige tijd nodig om na te gaan of het alles wel precies zo door mij gezegd werd, als zij meenden, dat het klonk. Dus ook voor hen lijkt mij een korte rust wel op zijn plaats te zijn. Ik dank u natuurlijk allen voor de mij verleende aandacht. Het tweede deel van de avond zal door een andere vriend van onze kant geleid worden en, naar ik meen, een wat populairder karakter hebben. Ik hoop echter dat degenen die iets van mijn betoog begrepen hebben, daaraan ook in de praktijk iets zullen hebben.

Goedenavond.

WAT IS LICHT, WAT IS ZWAAR?

Goedenavond, vrienden.

Ik heb de opdracht gekregen in mijn betoog wat lichter te zijn dan mijn voorganger. En dat vormt al meteen een probleem. Wat is licht, wat is zwaar? Ik ben geneigd te antwoorden, zoals de man die kon kiezen tussen een pond veren en een pond lood op de tenen: het is een gevoelskwestie. Want ik meen dat dit ook geestelijk het geval is.

Wat is licht, wat is zwaar? We kunnen natuurlijk beweren dat iets wat gewichtig klinkt, zwaar is. Maar dat is lang niet altijd waar. Wanneer je van alle gewichtig schijnende betogen de overbodigheden wegneemt, blijken zij vaak betrekkelijk licht te zijn. Soms blijft er zelfs maar heel weinig over, dan is de werkelijke inhoud te leeg, te licht. U kunt dit controleren aan de hand van enkele redevoeringen zoals die bv. in de Kamers wel worden gehouden.

In andere gevallen wordt iets gezegd dat zo simpel lijkt, dat je meent: dit is eenvoudig, dit is toch wel erg licht, maar wanneer je er verder op door gaat denken, ligt er een oneindigheid achter.

Een vriend van mij heeft lang geleden eens gezegd: het verschil tussen een wijze en een dwaas is vooral dat de wijze zich van zijn dwaasheid bewust is. Dit is nu een van die uitspraken die op het eerste gezicht erg licht lijken, maar die in feite ontzettend zwaar zijn. Wanneer ik tracht er iets over te zeggen, zal ik trachten de zaak zo licht mogelijk te houden. Zoals zo-ven, bij 'licht' en 'zwaar' is het in de eerste plaats, naar ik meen, een kwestie van interpretatie. Wat is immers een wijze? Je kunt zeggen: een wijze is iemand die zichzelf kent. Maar elke mens die zichzelf werkelijk kent zal beseffen, hoe vaak en hoezeer hij een dwaas is. Want om als mens met de mensen te kunnen leven, de menselijk algemeen geldende waarden te kunnen aanvaarden, moet je eigenlijk wel enigszins een dwaas zijn.

Het leven is veel clownesker dan al degenen die het leven en zichzelf zo gewichtig vinden, zich dat kunnen voorstellen. De betekenis die de mensen aan zovele kleine dingen geven is bv. zo overdreven: Wanneer iemand een lelijk woord tegen anderen zegt, zijn zij 37 dagen boos. Dan dondert het en bliksemt het. Dan zouden zij als een vertoornde Jehova een banbliksem willen werpen, de voorhang van de tempel willen scheuren, ja, de gehele tempel willen vernietigen, en dat alles om een enkel woord. Maar wanneer je zo boos wordt over één enkel woord, betekent dit dan dat het waar is? Want als het niet waar zou zijn, waarom zou je dan je daarover zo druk maken en als het wel waar is, hoe kun je dan nog de treurige moed vinden je daarover boos te maken? Ziet u, hoe eenvoudig alles vaak lijkt en hoe moeilijk het in wezen soms kan zijn. Want wij zijn nu als mens eenmaal zo, dat wij onszelf niet willen zien, niet kunnen aanvaarden, zoals wij werkelijk zijn.

Ieder van ons heeft een schitterende figuur opgebouwd, een soort masker, dat men 'Ik' noemt en waar binnen men zich tracht aan te passen. De een is de solide zakenman - zijn gedachten zijn natuurlijk niet altijd solide en vaak onzakelijk, maar dat bemerk je in zaken niet - terwijl de ander de gedegen wetenschapsman uithangt. In feite is hij misschien de grootste fantast op de wereld, maar in zijn werk en spreken weet hij dit voor anderen veelal aardig te verhullen. Een derde wil misschien gezien worden als de meest gelovige mens die ooit Gods Woord verkondigd heeft en slaagt daarin door niemand ooit over zijn eigen twijfels te spreken. Zo kun je doorgaan. Wij vergeten liever al die 'bijkomstigheden', zijn zakenman, geleerde, gezondene in eigen ogen. Wij hebben een fraaie voorstelling van onszelf, maar is die voorstelling wel enigszins juist? Zelfs wanneer wij toegeven dat wij niet zo zijn als wij ons voor plegen te doen - wat in een ogenblik van bezinnelijkheid nog wel eens voorkomt - vergeten wij toch zeker om dan na te gaan hoe en wat wij dan wel zijn.

Misschien komt dat wel omdat wij t.a.v. onszelf graag positief zijn. Je kunt zeggen: hoe negatiever de mens over de wereld denkt, hoe meer moeite hij zich geeft om een positief beeld van zichzelf te vormen. En wanneer ik van mijzelf een uiterst positief beeld ga maken, dat niet met de feiten strookt, dan kan het haast niet anders of je moet de wereld wel negatief gaan bezien. Geeft men toe dat er in de wereld vele dingen toch eigenlijk wel positief zijn, dan zal men ook toe moeten geven dat men zelf eigenlijk niet zo volmaakt, zo positief vooral is, als men graag zou willen zijn.

Er zijn mensen die een middel hebben gevonden om ook daaraan te ontkomen. Zij beginnen met te zeggen: ik ben slecht, ik ben een zondaar enz. enz. De vraag is alleen maar, in hoeverre zij dit werkelijk menen. Ik ken mensen die zo trots zijn dat zij durven toegeven dat zij zondaren zijn, dat zij niet eens begrijpen hoezeer zij op grond daarvan zondigen tegenover medemens, God en zelfs tegenover zichzelf. Zelfs de mens die van eigen onwaardigheid werkelijk overtuigd is, handelt dwaas door zich dan maar aan de wereld over te geven onder het motto: ik heb dit alles en meer verdiend. Als mens sta je in de wereld, om met en in die wereld te leven. Wil je dit enigszins reëel doen, dan moet je natuurlijk afstand doen van een deel van je illusies, vooral de illusies die je koestert omtrent jezelf.

Want met die illusies maak je het je maar moeilijk de wereld te accepteren, komt men er toe dwaasheden te bevorderen. Men maakt dan revoluties, terwijl men in feite behoudzuchtig is, men gedraagt zich als een behoudzuchtig mens onder het motto dat men innerlijk juist daarom een revolutionair is enz. En de gevolgen van dergelijke dwaasheden kun je jezelf en de wereld maar beter besparen, lijkt mij.

De werkelijkheid van het 'Ik' kun je in een paar woorden uitdrukken: Ik ben al hetgeen wat ik in mijn buitenwereld erken, positief zowel als negatief en ik ben niets van datgene wat ik mij zelf als eigenschap toeken, zonder eerst mijzelf eens realistisch met de buitenwereld te hebben vergeleken. Daarmee heb je de waarheid van het ik grotendeels omschreven. Om jezelf te vinden is een zekere wijsheid, naar ik meen, onvermijdelijk en zelfs noodzakelijk. Je moet uitvinden in hoeverre dat wat je bent, doet, pretendeert te zijn, niet geheel echt is. Je moet gaan beseffen waar je eigenlijk een beetje komedie speelt, zelfs vaak tegen jezelf: godsdienstig, sociaal, economisch, in hoffelijkheid of anderszins. Wanneer je dit over jezelf weet, hoef je daarvan nog niet meteen afstand te doen.

Dat vind ik zo dwaas bij de meeste mensen. Zij denken: wanneer ik weet dat iets niet juist of verkeerd is, moet ik er meteen afstand van doen. De praktijk is anders. De meeste mensen weten heus wel, dat roken schadelijk is. Toch hoopt de minister vele miljoenen te winnen met een extra accijns op tabak; dus met het gevolg geven aan het besef: dit is verkeerd, loopt het in de praktijk nogal los. Daarom lijkt het mij ook beter van niet zo ontzet te keer te gaan tegen alles wat in de praktijk verkeerd lijkt te zijn. Want als je alles, wat verkeerd of onjuist lijkt in de wereld, meteen uit wilt schakelen, houd je niets over.....

Maar je moet weten dat het verkeerd is. Je moet weten dat het onjuist is. Wanneer je dit eenmaal weet, ga je haast automatisch de zaak wat meer naar de werkelijkheid toetrekken. Een wijze die weet dat hij dwaas is, put zijn wijsheid uit het besef van zijn dwaasheid. Hij weet namelijk dat hij dwaas is en daardoor aanvaardt en begrijpt hij de dwaasheden rond zich. En wat is wijsheid anders dan inzicht in de werkelijke waarden van het leven. Als je zo aan het redeneren bent, kom je onwillekeurig terecht bij de mensen die onbewust wijs zijn. Overigens: de mensen, die bewust wijs zijn, willen van zichzelf nog niet eens beweren dat zij wijs zijn. Degene die luidkeels zegt dat hij wijs is, is meestal een dwaas.

Onbewuste wijsheid is zo iets als laconiek begrip voor de wereld, aanvaarding van de wereld, een manier van leven a.h.w. Om u een voorbeeld te geven: Iemand zegt tegen u: Ja, nu is er weer een nieuwe atoombom uitgevonden en als die ploft gaat de gehele wereld eraan. Waarop u als wijze zegt: Nu ja, gedeelde smart is halve smart, moet je maar denken. De wijsheid ligt zowel in het relativiseren van de zaak als in het besef dat eenieder daaronder gelijkelijk zou moeten lijden. Zodat de waarschijnlijkheid dat de zaak doorgaat wel niet zo groot zal zijn.

Een dwaas die zich wijs acht, zal redeneren: wij moeten alles doen om het gebruik van die bom te voorkomen, wij moeten de bom vernietigen, die kennis uitroeien enz. Waarbij hij vergeet dat je veel kunt doen, maar dat je niet zonder meer de klok van weten en kennis terug kunt draaien. De wijze zal het bestaande accepteren, trachten er mee te leven en er het beste van te maken. Wat overigens meestal beter is dan de pseudo-wijzen voor mogelijk houden.

Mensen, die van eigen wijsheid overtuigd zijn, komen vaak met van die eigenaardige denkbeelden opdraven. Zo is er op het ogenblik sprake van een toenemend verval van zeden. Misschien wist u nog niet, dat er verval van zeden heerst, maar als u even stil bent en goed luistert, kunt u ze horen vallen. Zo frequent klinkt dat geluid tegenwoordig dat de meeste mensen denken dat het het geluid is van een verkeer. En mogelijk hebben zij nog niet eens geheel ongelijk. Op het eerste gezicht lijkt de opmerking, dat er een verval van zeden aan de gang is, logisch en eenvoudig. Maar eigenlijk zou je je toch eens af moeten vragen of er nu eerder sprake is van een verval van zeden, of van een instorten van bouwvallige gewoonten. Om mijn visie te geven? Ik meen dat de gewoonten inderdaad veranderen, maar dat de werkelijke moraal van de mens lang niet zo sterk verandert, als men uit de uiterlijke tekenen meent te moeten opmaken.

Het masker dat men in de maatschappij verkeerdelijk wel zedelijkheid en moraal noemt, verandert wel, maar het wezenlijke dat daarachter schuilgaat, wijzigt zich niet.

De werkelijke moraal gaat niet zo snel ten onder, omdat de mens voor zich altijd weer een rechtvaardiging van zijn bestaan van node heeft, hoe dan ook. En die rechtvaardiging kan hij uiteindelijk alleen maar vinden door te handelen in de richting van hetgeen hij juist acht. Een mens kan een idealist zijn en toch begrijpen dat in deze wereld alle idealisme dwaasheid is. Maar als hij niets anders heeft om zichzelf te bewijzen dat zijn leven zin heeft, zal hij een idealist blijven, ondanks alles. Zo is het hiermee ook zo: sommige mensen menen hun bestaan alleen te kunnen rechtvaardigen door voortdurend te strijden voor de goede zeden van anderen. Wanneer men echter gaat strijden voor het behoud van de gebruiken, die eens als de juiste golden, dan komen er moeilijkheden. Want ook hier geldt: je kunt de klok niet teruggedraaien.

Het is opvallend dat zovele strijders voor goede zeden tot methoden komen die in wezen zeer immoreel zijn, zoals er mensen zijn die de dictatuur willen bestrijden en daarom maar proberen zelf een dictatuur te stichten, die in ieder geval alle andere dictaturen onmogelijk maakt. Daarbij vergetende, dat zij zo, hetgeen zij willen voorkomen, zelf waarmaken.

Er zijn mensen die stellen dat iedere mens gelijke rechten dient te hebben. Wanneer die klaar zijn, blijken zij hun stelling wel waargemaakt te hebben, want niemand heeft dan nog werkelijke rechten en zo heeft eenieder gelijke rechten gekregen. Waar dat op uitloopt, hebt u in sommige landen kunnen zien. De fout is hier het perfectionisme. Je moet niet zeggen: wij gaan alles zo perfect mogelijk maken; je moet eerder zeggen: de fout die wij vandaag zien, moeten wij zo gaan gebruiken in ons leven dat zij tot iets gunstigs worden voor ons en anderen.

Ook innerlijk moet je hetzelfde proberen te bereiken. Ben ik een dwaas? Goed, ik ben een dwaas. Maar in mijn dwaasheden is toch altijd wel iets te vinden, waardoor ik volgens eigen denken wat prettiger, gelukkiger, beter leef. Men zou dus moeten stellen: laat mij nu eens proberen met mijn dwaasheden iets te doen. Dan zul je zien dat elke dwaasheid die er bestaat, ook een positieve kant heeft. Dat de vraag doet rijzen, wat nu wel de positieve kant van dwaasheid zou zijn. Geen wijsheid, geloof ik. Ik meen dat je dat niet kunt zeggen. Maar volgens mij zou ik zeggen: het is geluk. Want dwaasheid en geluk liggen dicht bij elkaar. Menigeen wordt dwaas genoemd, omdat hij gelukkig is, maar soms durven mensen dwaas doen om gelukkig te kunnen zijn, zelfs in uw wereld.

Wat alles misschien op een woordenspel lijkt. Maar ik bedoel er toch werkelijk wel iets meer mee. Kijk eens, proberen om jezelf geheel te veranderen is onbegonnen werk. Wanneer u een verkeersweg hebt en meent dat die weg niet goed ligt, zodat er een andere weg moet komen, kunt u natuurlijk die eerste weg afsluiten, voordat u een andere mogelijkheid hebt gevonden voor het verkeer, maar dan ontstaan verkeerscongesties en ongelukken.

Iets dergelijks gebeurt er in jezelf, wanneer je stelt: ik ken iets van mij zelf nu als dwaasheid, dus ga ik het verbeteren. Je zet dan in wezen een doel van je leven stop, omdat je meent dat het anders zou moeten zijn. Maar je weet nog niet hoe je nog niets anders daarvoor in de plaats kunt stellen. Zou het dan niet veel verstandiger zijn om in de eerste plaats jezelf eens af te vragen, hoe de bestaande waarden en mogelijkheden het beste aan je nieuwe concept kunnen worden aangepast?

Kortom: laat mij rustig een dwaas blijven, maar laten mijn dwaasheden geen onbewuste dwaasheden zijn, maar besepte dwaasheden. Ik vind dan vanzelf binnen de mogelijkheden een beter doel en er zal zo een ogenblik komen dat de dwaasheid tot wijsheid wordt, en men zich opeens en met enige verwondering als een veranderd mens erkent. Radicaal handelen en denken geeft maar zelden goede vruchten.

Dat kun je zien aan mensen, die beweren dat zij 'de waarheid' hebben gevonden. Zij gaan daarmee fanatiek aan het werk en menen dat hun waarheid een absolute waarheid is.

Zij begrijpen de moeilijkheid kennelijk niet: een mens, die een absolute waarheid zou beseffen en bezitten, zou geen mens meer zijn.

De mensen beseffen dit zelf wel ergens, maar willen er eenvoudig niet over nadenken, omdat zij menen dat hiermee de betekenis van de waarheid, die zij gevonden hebben, minder zal worden. Je zou dus zelfs kunnen zeggen: de mensen die stellen dat hun waarheid absoluut is, twijfelen zelf daaraan. Vergeet niet dat degenen die een waarheid als enig absoluut stellen e. d. meestal alle moeite doen om voor zich en anderen een verder onderzoek naar die waarheid enz. af te sluiten.

Innerlijk is het al net zo: je hebt in jezelf waarden waarin je graag wilt geloven, waarop je je leven tracht te baseren en toch ben je er eigenlijk niet zeker van. Uit angst misschien toch weer met onzekerheden geconfronteerd te worden, zegt men dan: dit is waar, dit moet waar zijn. En men weigert verder te kijken. Sommige mensen zijn bv. zo bang dat zij hun geloof aan God zullen verliezen, dat zij niet intens genoeg naar Hem durven zoeken, zodat zij Hem nooit werkelijk vinden.

Ja, dat zoeken naar God is ook al zoiets. God. Wat is God? God is het meest vage begrip dat mensen kennen, dat weten wij allen. Maar voor ons is het toch de sublimatie van ons besef, ons wezen voor misschien een kort ogenblik. Wanneer wij bang zijn na te gaan wat voor ons niet God is, zullen wij God voor ons nooit vinden. Ons bestaan met al zijn dwaasheden, vormt eigenlijk een eliminatieproces. Door de ervaringen die onze dwaasheden ons brengen, elimineren wij uit besef en denken langzaam maar zeker alle onjuistheden. Uit al die erkende onjuistheden houden wij dan uiteindelijk een paar dingen over die voor ons juist en waar zijn.

Dat zijn natuurlijk persoonlijke waarheden. Ik kan u nooit vertellen wat voor u de waarheid is of zal zijn. Want dat weet ik niet. U bent een deel van een totale waarheid, zo goed als ik. Maar hoe? Dat weten wij niet. Toch kan ik voor mijzelf steeds weer een waarheid vinden, maar wanneer ik die waarheid eenmaal gevonden meen te hebben, moet ik die niet als onaantastbaar stellen. Ik moet haar nog steeds inschakelen in mijn leven. Een waarheid wordt eerst werkelijkheid voor je, wanneer zij zichzelf voortdurend bewijst door het feit dat je er steeds mee kunt leven en werken, er mee kunt strijden enz.

Maar misschien wordt dit alles alweer wat te zwaar voor sommigen. En ik heb de opdracht licht te zijn. Nu kun je ook naar die kaars kijken en zeggen: daar is licht. De kaars is een voorbeeld van mogelijk licht. Maar weet u nu, hoe een mens is die licht is? Dat is een mens die zichzelf verteert. Wanneer de kaars is opgebrand, wanneer het licht zichzelf verteerd heeft, wat blijft er dan over? Het lichaam ervan is vervluchtigd, opgegaan in iets anders, misschien tot een straling geworden die nog onmerkbaar in de ruimte zweeft. Zo gaat het met ons ook, wanneer wij trachten Licht te zijn: wijzelf worden eigenlijk steeds minder, maar hebben deel aan steeds meer.

Sommige mensen spannen zich in om een Licht te zijn voor anderen zodat die kunnen zien waarheen zij gaan. Maar dat is een beroerd geval - meestal. Dergelijke mensen willen zichzelf blijven en om dit te bereiken zijn zij voortduren bezig anderen te vertellen waarheen zij moeten gaan. Met het gevolg, dat zij niet op hun eigen pad letten en vallen, en voor zij het weten dooft het lichtje uit. Bom. Ongeluk. Wie dus ooit werkelijk Licht wil worden zal moeten beseffen: ik kan alleen werkelijk en waarlijk Licht zijn, wanneer ik bereid ben de delen die nu mijn Ik schijnen te vormen, zich te laten vervluchtigen, ook al schijnen zij mij nu nog werkelijke en intrinsieke delen van mijn wezen te vormen. De kaars brandt. De was wordt, verteerd, omgezet in gassen, deels in energie, infraroodstraling of warmte. Mijn voorganger zou u dit veel beter uit kunnen leggen. De kaars brandt. Dit is een functie van de kaars. Het licht dat zij geeft is als het ware een bijproduct. Zo moeten ook wij niet stellen, dat wij dit of dat voor de wereld willen betekenen, wij moeten eenvoudig stellen: ik wil Licht zijn. Ik moet in mijzelf alle overbodigheden als het ware verteren, omzetten in kracht, energie, in iets anders, zelfs al weet ik zelf niet wat het eindproduct zal worden.

Ons leven is een voortdurende verandering. Alleen een dwaas zal beweren dat alles in het leven zoveel mogelijk gelijk en hetzelfde moet blijven. Sommigen beschouwen dit toch als wijsheid. Maar hoe meer zij daarin geloven, hoe eigenwijzer en onuitstaanbaarder zij worden. Degenen die beseffen, hoe amorf, hoe veranderlijk in wezen alles, zelfs het ego, is, zullen echter stellen: de verandering kan door mij gebruikt worden om vreugde te kennen, om het doel waar te maken dat ik nu als vervulling van mijn leven zie.

Voor sommige mensen is het enige doel van het leven het hiernamaals. Maar daarin geloof je nooit helemaal, daarom is het beter je een doel te zoeken dat dicht bij je eigen mogelijkheden is gelegen. Ik heb iemand gekend die zo jong naar het hiernamaals begon toe te streven dat hij eigenlijk nooit echt geleefd heeft voor hij bij ons kwam. Toen had hij lange tijd alleen maar leven genoeg om spijt te hebben van het feit dat hij op aarde niet werkelijk geleefd had. Bereid u dus nooit voor op het hiernamaals door te doen of het leven hier op aarde niet belangrijk zou zijn, of dat geluk op aarde, zoeken en vinden op aarde onbelangrijk zouden zijn.

Velen beschouwen het zoeken naar vreugde in het leven als negatief. Maar iemand die een put graaft voor de fundamenteën van een huis dat gebouwd moet worden, doet ook iets wat schijnbaar negatief is en toch kan alleen hierdoor het huis later stevig en lang staan. Wij zullen in het leven vele dingen moeten verwerpen, omdat wij beseffen dat zij niet meer voor ons belangrijk zijn, ook al vonden wij die dingen eens buitengewoon belangrijk of heel mooi. Maar door de dingen op te ruimen die voor ons niet meer werkelijk belangrijk zijn, vinden wij de ruimte om onze gedachten juist te ordenen. Wat wij op die wijze opbouwen, vreugdevol, omdat wij niets wegwerpen wat voor ons nog waarde heeft is juist hetgeen in het hiernamaals bestaansrecht heeft.

Eenvoudig gezegd: Als je later een huis in 't hiernamaals wilt hebben, kun je beter nu alvast maar gaan graven en bouwen. Want hier heb je daarvoor geen vergunning nodig, maar wie weet of u voor hetzelfde werk in de sferen niet weer 50 verschillende formulieren en aanvragen moet invullen, voor u er zelfs maar aan mag denken. En wie werkelijk enige wijsheid heeft, zal dan ook bouwen, niet alleen of zelfs maar voornamelijk voor later, maar vooral om de vreugde die het bouwen ook vandaag geeft.

Dit lijkt mij de essentie van alle wijsheid en dwaasheid bij elke mens. Want wanneer je nagaat, wat een mens nu werkelijk weet van zijn leven - werkelijk, zeker zonder de bijkomstigheden die je er zelf bijmaakt - is het niet veel. Je weet: Ik besta. Ik kan pijn, leed, vreugde hebben, bang zijn, moedig zijn. Uit dat alles moet ik mij een leven bouwen dat vandaag of morgen is afgelopen. En wat ervan overblijft, weet ik niet. Dat is dan alles wat een mens met zekerheid weet. Al het andere blijft een vraag, ofschoon misschien het feit dat ik door dit medium tot u spreek voor u enig bewijs zou kunnen zijn, dat het misschien wel zin heeft. Maar het meest belangrijk lijkt mij toch wel dat je met je leven iets doet. Wat heb je eraan, wanneer je alleen maar bestaat om te bestaan bv. Zulke mensen zijn existentialisten die in hun werkelijke waarde non-existent zijn, juist omdat zij te existentieel denken om werkelijk te bestaan.

Dit moet je nu juist proberen te vermijden. Wat ik bovenal als mens of geest in het leven van node heb, is iets wat er zin aan geeft. Die zin kan ik nooit vinden in mooie theorieën en mooie woorden, die zin komt er alleen met dat, wat ik doe. Niet alleen wat ik doe misschien, maar ook hoe ik het ben, hoe ik daarin mij zelf ben en iets van mijzelf geef. Op die manier bouw je een eigen werkelijkheid en persoonlijkheid. Je bouwt zo jezelf een wereld op waarin je kunt leven. Wie zegt, dat de wereld zo weinig geeft, dat zij dreigt, dat zij misacht, geen rekening houdt, beseft kennelijk niet, dat het niet alleen aan anderen ligt, maar wel eigenlijk aan eigen wezen. De vraag is niet alleen: wat is er al zo in de wereld, maar: hoe bouw ik een aanvaardbare wereld, een aanvaardbaar leven, op voor mijzelf.

Hoe minder je vraagt van het leven, hoe meer je krijgt. Zou dit misschien komen omdat wij allen geneigd zijn naar buiten toe te kijken en van de wereld te eisen, in plaats van zelf te werken en te zijn? Het is beter een mens te helpen, dan de gehele dag te zitten en te bidden voor de wereld.

Het is belangrijker één enkele mens te helpen aan wat huiselijke vrede en geluk, dan elke dag te betogen tegen oorlogen en andere dingen, waarop wij toch geen werkelijke invloed kunnen uitoefenen. Doe eenvoudig 'goed'.

En hoe weet je dat je iets goeds gedaan hebt? Eenvoudig: wanneer je iets gedaan hebt en er werkelijk innerlijk blij mee bent, weet je zeker dat het niet verkeerd was. Doe je iets voor jezelf of voor anderen en voel je je daarbij ongelukkig, dan heb je kennelijk iets verkeerd gedaan want anders zou je je blij voelen. Kortom: leer gewoon vanuit jezelf te leven en vraag je niet alleen af of je iets misschien wel leuk lijkt, maar oordeel steeds weer aan de hand van innerlijke blijheid, die met daden gepaard kan gaan. Misschien ben je dan net zo dwaas in gedrag en denken als tevoren. Maar je dwaasheid krijgt zin. Zij vormt zich in het leven tot iets, wat je de kosmos gaat weergeven, iets waardoor je contact krijgt met het Hogere en leven kunt met het Hogere.

En dat is nu alles wat ik u eigenlijk wilde zeggen, niet veel, maar misschien toch wel genoeg. Kijkt u maar eens of u er iets mee kunt doen. Want weet u wat het aardige is?

Wie werkelijk leeft
de polsen van de eeuwigheid gevoelt
in eigen voortbestaan,
dat zelfs in het heden steeds zich geldt,
buigt zich niet meer voor geweld,
en vreest de stormen niet.
Hij kan vreugdig verder gaan
want vreugde is de kern der waarheid
die spreekt in ieder
die werkelijk leeft
en zelf in vreugde durft ten ondergaan.

Goedenavond.

d.d. 14 maart 1969